

אֵלֶּזְנֹת

לְעֵלְמֵנוּ עֵבֶת

חֵלֶּה הַפֶּסַח

הַס"ד, אֵלִיוֹן קה"ב

מִצְוֹת הַנְּעֻשׂוֹת מִתּוֹךְ זְעָה וְטָרְחָה

סֵפֶר הַרְה"ק הַרִי"צ מְלִיּוּבְאוּיִטְשׁ זִיע"א: בְּשַׁנַּת תַּרנ"ז, הַשָּׁנָה הָרֵאשׁוֹנָה לְהַתְיַסְדוֹת יִשִּׁיבַת תּוֹמְכֵי תַמִּימִים בְּלִיּוּבְאוּיִטְשׁ, עֲבָרָה כָּל הָעֲבוּדָה בְּהַכֵּנַת מִצָּה שְׁמוּרָה לְיַד תַּלְמִידֵי הַיִּשִּׁיבָה. בְּמִשְׁךָ כָּל הַשָּׁנִים סִדְרָה טַחֲנִיַת הַחֻטִּים בְּטַחֲנַת מַיִם עִם כָּל הַהַדּוּרִים, אֲבָנִים חֲדָשׁוֹת וְכַדּוּמָה. בְּאוֹתָהּ שָׁנָה חֲדָשׁוֹ הַבְּעָלִי בְּתֵים אֶת הַטַּחֲנָה עַל גְּלִילִים, וּמִשׁוּם כֶּךָ סִדְרָה מְכֻנַּת יָד מִיַּחַד לְטַחֲנִיַת חֻטֵּי הַשְּׁמוּרָה. בְּרֵאשׁ חֲדָשׁ אֲדָר הַחֲלוֹ כָּבֵר לְהַתְעַסֵּק בְּטַחֲנִיַת הַחֻטִּים. אֶת הַחֻטִּים הָיוּ בּוֹרְרִים שְׁלֹשׁ פְּעָמִים, וְרַק לְאַחַר מִכּוֹן טוֹחֲנִים. עַל כָּל דָּבָר לַחֲוֹד הָיָה סִדְרָה קְבוּעָה. סִדְרָה מִיַּחַד וְעֲבוּדָה מִיַּחַד הָיָה בְּשֵׂאִיבַת מַיִם שְׁלֹנּוֹ בְּעֶרְבֵי שְׁלֹפְנֵי אֶפְתִּית מִצַּת מִצְוָה, וּבְהַכְנוּת לְאֶפְתִּית הַשְּׁמוּרָה שֶׁל עֶרֶב פֶּסַח. בְּעֲבוּדָה זוֹ עִסְקוּ קְשִׁיִּי תַלְמִידֵי הַיִּשִּׁיבָה שֶׁקָּבְלוּ אֶזְהָרוֹת וְהוֹרָאוֹת מִיַּחַדוֹת בְּכָל דָּבָר, הֵן בִּיחֹס לְשֵׂאִיבַת מַיִם שְׁלֹנּוֹ הֵן בְּהַכְשָׁרַת הַתְנוּרָה וְהֵן בְּסִדְרֵי הָאֶפְתִּיהַ וְהַלִּישָׁה וְהַשְּׁגָחָה עַל כָּל פְּרֵט בִּיחֻד.

פְּעַם אַחַת אֲרַע שָׁהֲגִיעַ לְיִשִּׁיבָה תַלְמִיד אֶחָד לְמִדּוֹ וּבְעַל כְּשֵׁרוֹן, וְעַד הַהִנְהָלָה שֶׁל הַיִּשִּׁיבָה קָבַל אוֹתוֹ בְּרִצּוֹן רַב כְּתַלְמִיד בִּישִׁיבָה. הַסִּדְרָה בְּקַבְלַת תַּלְמִידִים חֲדָשִׁים בִּישִׁיבַת תּוֹמְכֵי תַמִּימִים הָיָה שְׁלֹאֲחַר שְׁסִימּוֹ קַבְלַת הַתַּלְמִידִים הָיוּ מְסִדְרִים רְשִׁימָה מְפָרֻטָּה שֶׁל הַתַּלְמִידִים שֶׁנִּתְקַבְּלוּ. בְּתוֹר מְנַהֵל בְּפֶעַל שֶׁל הַיִּשִּׁיבָה הַיִּיִתִי מְכַנֵּים אֶת הַרְשִׁימָה אֶל אָבִי [הַרְה"ק הַרִי"צ בְּלִיּוּבְאוּיִטְשׁ זִיע"א] בְּצִירוֹף הַרְצָאָה כְּלָלִית וּפְרָטִית, בְּפִירוֹט דְּעוֹתֵיהֶם שֶׁל חֲבָרֵי וְעַד הַבְּחִינָה הַגְּלוּי וְשֶׁל חֲבָרֵי הַעוֹד הַחֻשָּׁאִי אוֹדוֹת כָּל תַּלְמִיד בְּנִפְרָד. אָבִי הָיָה מְתַעַנֵּן לְדַעַת כָּל הַפְּרָטִים בִּיחֹס לְכָל תַּלְמִיד וְתַלְמִיד. כְּשֶׁהֲגִיעַ לְתַלְמִיד הָאֲמוֹר הַתְעַנֵּן בּוֹ אָבִי בְּאִפְסוֹ מִיַּחַד, שֶׁכֵּן הַבְּחוּר הָיָה בַּעַל כְּשֵׁרוֹנוֹת טוֹבִים. בְּרַם לְפִי הַרְצָאָת וְעַד הַמְבַקֵּר הַחֻשָּׁאִי צִיָּן שְׁאוֹתוֹ בְּחוֹר הֵנוּ בַּעַל מְדוֹת גְּסוּת, וְגַם פָּנָיו אֵינָן עֲדִינּוֹת בְּיֹתֵר. אָבִי חָשַׁב רְבוֹת וְהַתְעַמֵּק בְּעֵינָיו. עֵבֶר עַל הַהַרְצָאָה מְסַפֵּר פְּעָמִים. וְלְאַחַר מִכּוֹן אָמַר שֵׁשׁ לְקַבְּלוֹ כְּתַלְמִיד, אֲלָא שִׁיחָה צָרָךְ לְקַחַת אוֹתוֹ חֻזַּק בְּיָדִים. מִיָּד לְאַחַר אֲשׁוּר רְשִׁימַת הַתַּלְמִידִים, בְּמַחְצִית חֲדָשׁ חֲשׁוֹן בְּעֶרְףְךָ, הוֹצֵאתִי

תְּפִלָּה בְּכוּנָה

טְרוּחוֹתָיו הַרְבוֹת שֶׁל הַגָּאוֹן רַבִּי יִצְחָק זָאב מְבַרִּיֶּסֶק זִיע"א בְּעַסְקֵי הַמִּצְוֹת, הוּוּ לֹא אַחַת מְקוֹר לְתַמְיָהוּת וּמַעֲנוֹת מִפֵּי יְהוּדִים טוֹבִים שֶׁדָּרְכּוֹ גְּבָהָה מְדַרְכֵיהֶם וְנִשְׁגָּבָה מְבִינָתָם. לְכָל אֶחָד הָיָה הַגָּאֵב"ד דְּבַרִּיֶּסֶק מְשִׁיב בְּמַתֵּק שְׁפָתָיו, כְּאֲשֶׁר רָאָה צָרָךְ בְּכָךְ, כְּפִי מַדַּת הַשְּׁגוּתָיו שֶׁל הַשּׁוֹאֵל וְכַנּוּת לְבוֹ בְּשֵׂאֲלָתוֹ. בְּאַחַת הַשָּׁנִים, בְּעַת אֶפְתִּית הַמִּצְוֹת, נִגַּשׁ אֵלָיו מֵאֵן דְּהוּא שְׁנוּכַח לְרֵאוֹת אֶת גְּדֹל יְגִיעָתוֹ בְּעַסְקֵי הַמִּצְוָה וְגוֹלָל בְּפָנָיו אֶת הַמַּעֲשֵׂה הַיְדוּעֵ שְׁאַרְעַ עַל פִּי הַשְּׁמוּעָה עִם הַרְבֵּי הַרְה"ק רַבִּי מִשָּׂה לִיב מְסַאסוֹב זִיע"א שֶׁהָיָה נוֹהֵג לְאֶפְתִּית אֶת מִצְוֹתָיו בְּהַדּוּר וּבְדַקְדוּק רַב.

וְכִךְ הָיָה מַעֲשֵׂה: בְּעַת שְׁאֶפְתֵי הַרְבֵּי מְסַאסוֹב אֶת מִצְוֹתָיו בְּאַחַת הַשָּׁנִים נִכַח בְּמַאֲפִיָּה יְהוּדִי פְּשׁוּט אֶחָד, שְׂאָף הוּא בָּא לְאוֹתָהּ מַאֲפִיָּה עַל מְנַת לְאֶפְתִּית אֶת מִצְוֹתָיו. בְּרֵאוֹתוֹ אֶת גְּדֹל הַקְּפָדָתוֹ שֶׁל הַרְבֵּי בְּאֶפְתִּית הַמִּצְוֹת, חֲלָשָׁה דְּעָתוֹ עַל כִּי הוּא בְּדִלּוּתוֹ אֵינּוֹ יִכּוֹל לְהַרְשׁוֹת לְעַצְמוֹ מִצְוֹת כֹּה מְהֻדָּרוֹת, וַיַּעֲצֵב אֶל לְבוֹ. עַמַּד הָאִישׁ אֶצֶל הַקִּיר בְּפִאֲתֵי הַמַּאֲפִיָּה, וְנִשָּׂא תְּפִלָּה מַעֲמָקֵי לְבוֹ: רְבוּנוֹ שֶׁל עוֹלָם, אִישׁ פְּשׁוּט וְדֹל אֲנִכִי, אֵינִי בְּאֶפְשָׁרוּתִי לְהַדִּיר וּלְדַקְדֵּק בְּמִצְוֹת הַמִּצְוָה כְּפִי שֶׁהַרְבֵּי מְסַגֵּל וְעוֹשֶׂה, אוּלַם אֲנִי מִמֶּךָ כֹּל יִכּוֹל, יְהִי רַעְוָא שֶׁהַמִּצְוֹת שְׁלֵי תַצְאָנָה אֵף הֵן מִן הַתְנוּרָה כְּשֵׁרוֹת וּמְהֻדָּרוֹת כְּמִצְוֹתָיו שֶׁל הַרְבֵּי. לְשִׁמְעַת תְּפִלָּתוֹ הַכְּנָה וְהַנוֹגַעַת לְלֵב שֶׁל אוֹתוֹ יְהוּדִי נִגַּשׁ אֵלָיו הַרְבֵּי וּבִקְשָׁה לְהַתְחַלֵּף עִמּוֹ בְּמִצְוֹת. 'קַח נָא אֶת מִצְוֹתֵי שְׂכָה הַדְּרָתִי בְּאֶפְתֵּן וְתֵן לִי אֶת הַמִּצְוֹת שְׂאֶפְתִּית אֲתָה'.

מִתּוֹךְ נִימַת דְּבָרָיו שֶׁל אוֹתוֹ אָדָם נִכַּר הָיָה שְׁכּוֹנָתוֹ בְּסִפּוֹר הַמַּעֲשֵׂה בְּפָנָיו הַרְבַּ מְבַרִּיֶּסֶק הִיָּתָה כְּאוֹמֵר: עֲדִיפוֹת הַמִּצְוֹת שֶׁעָלִיָּהוּן מִתְּפִלָּלִים מַעֲמָק הַלֵּב מֵאֵלוֹ אֲשֶׁר עֲמִלִים וּמְקַפִּידִים בְּעַסְקֵי עֲשִׂיתָן שֶׁתְּהִינֵנָה בְּתַכְלִית הַדְּקָדוּקִים וְהַהַדּוּרִים. עַל אֲתֵר הַשִּׁיב לוֹ הַרְבַּ מְבַרִּיֶּסֶק בְּחַרִּיפוֹת לְשׁוֹנוֹ: אֲדַרְבָּה, אֲכֹן מִהַסְפּוֹר הַזֶּה נִתֵּן לְלַמֵּד שֶׁתְּפִלָּה מוֹעֵלָה, וְתְּפִלָּתוֹ שֶׁל אוֹתוֹ יְהוּדִי הַתְּקַבְּלָה, שְׁלִפְיֶכֶךָ זָכָה הוּא בְּמִצְוֹת הַמְהֻדָּרוֹת יוֹתֵר שֶׁעָלִיָּהוּן עֲמַל הַרְבֵּי בְּרַב יְגִיעָה עַל מְנַת שֶׁתַּצְאָנָה כְּשֵׁרוֹת בְּתַכְלִית הַהַדּוּר.

במניין, במשרד הישיבה, עבודה שנמשכה עד לשעה שתיים-שלוש אחרי חצות הלילה, ובשעה שבע בבקר של ערב פסח היה עליו להיות במקום האפייה, כדי להכשיר את המאפייה. כשסיימו את כל העבודות קראתי אלי בשעה חמש בערב וצויתי לו שילמד היטב את המאמר 'ששת ימים' שבסדור, ולמחר, יום ראשון של פסח, יבוא אלי בשעה שבע בבקר ואלמד אתו את המאמר. ידעתי שהוא אחד הממנים על השלחנות ב'זאל הגדול', הוא האולם הגדול בו היו לומדים תלמידי הישיבה, ובאותו אולם היו התלמידים סועדים ביחד כל ימי חג הפסח, ולכל שלחן היה משגיח על הסדר שהיה מכנה בשם ממנה. ידעתי כי עד לאחרי הסדר שבדאי ימשך עד לשעה שתיים אחרי חצות הלילה, לא יהיה לו אפלו רבע שעה פנאי ללמוד. כל הענין היה כדי לראות עד כמה נוגע לו למוד החסידות. בשעה שבע בבקר היה המאמר קלוט במחו, לפי ערך ידיעתו אז בחסידות. למדתי אתו עד לשעה שמונה. כשנכנסתי אחר כך אל אבי וספרתי לו ככל האמור, היה שבע רצון ואמר לי: נטענו בעז"ה אילן עושה פרי. הריני מקוה שהוא יהיה טופח על מנת להטפיה, ואם כי יעבר עוד זמן רב, אבל סוף כל סוף יהיו ענפיו מרבים עם פרות רבים וגדולי גדולין.

באחרון של פסח, בשעת סעודת החג אצל תלמידי הישיבה בזאל הגדול ביום אחרון של פסח, היו התלמידים מזמינים את הרבי הרש"ב לסעד אתם את סעודת יו"ט והיו מאריכים בסעודה, והרבי היה אומר דא"ה, ולאחר מכן היו יוצאים ברקודים ושמחים עד שעה מאחרת. אומר לי אבי: יוסף יצחק, ראה פעלת זעה של מצוה. ברמזו על הבחור האמור. הוא קבל הרי פנים אחרות לגמרי, הגסות הוטררה ונראה פני אדם. (מתוך הספר ספיר ויהלום להרב הגאון רבי מנחם מנדל פומרנץ שליט"א)

עבור תלמיד זה סדר חמור מיחד, ולמשגיחים על סדרי הנגלה והחסידות הוריתי להשגיח עליו במיחד. כך נמשך הדבר במשך כל החורף. בראש חודש טבת נסע אבי לחו"ל. בסביבות ראש חודש אדר, כשהיו צריכים להתחיל בברור החטה לשמורה, כותב לי אבי באחד ממכתביו להטיל על אותו תלמיד את כל העבודה הקשה הקשורה בהכנות לשמורה, ושאתב לו כיצד הולכת אצלו העבודה, שכן באותה שנה היה על אבי להגיע לליובאוויטש ימים ספורים בלבד לפני פסח. קימתי את כל ההוראות בהדור. כל העבודות הקשות בברור החטים, בהעמדת הרחים של יד ובטחינה עצמה, העמסתי על התלמיד האמור, עד שבמשך שני שבועות לא היה לו רגע מנוחה. לא היה לו לא יום ולא לילה, והכל היה בסדר מסדר, שלא ירגיש שמתבצעת כאן הוראה מסיימת.

בדרך כלל לא היתה קיימת אצל תלמידי התמימים בליובאוויטש השאלה 'למה' או 'מדוע'. אם פקדו לעשות - עשו. ישיבת תומכי תמימים בליובאוויטש השתתה על ארבעה יסודות: אמת, אהבה, נאמנות, ומסירות. התלמיד בישיבה נחשב לבן. האהבה ששרתה בין התלמידים היתה להפליא. הנאמנות והמסירות של התלמידים כלפי המנהלים, וכן של המנהלים כלפי התלמידים היתה במלא מובן המלה, ורק הנהגה כזו היתה יכולה לגדל סוג תלמידים כזה שיישבת תומכי תמימים אכן גדלה וחנכה, יברכם השם. כשהיו צריכים לאפות מצה עבור כל אנשי הבית, הטלה כל העבודה על שכם אותו תלמיד, זאת אומרת, כל התלמידים עבדו, אבל את העבודות הקשות הטלתי עליו. כששב אבי לליובאוויטש, הנה נוסף על הידיעות שכתבתי לו במכתבים, התעניין ביחוד ובמפרט אודות אותו תלמיד. כשהגיעו ההכנות לאפיית מצה שמורה של ערב פסח, הנה נוסף על כל העבודות כבדתי את הבחור בבדיקת חמץ

שווקי הטר

חידון אֵלֶּנּוֹת - נושא פרסים

בליל הסדר אנו אומרים: שבכל הלילות אנו אוכלים חמץ ומצה הלילה הזה פלו מצה. היכי תמצוי שאסור לאכל לא חמץ וגם לא מצה (לא בתענית או בזמן שאסור כלל באכילה)?

פתרון החידה וכן שם הזוכה, יפורסמו אי"ה בגליונות הבאים

פתרון החידה - פרשת תרומה:

ש. איזה פריט הקשור למשכן, נכתב שמו בשתי אותיות זהות בלבד?
ת. ושש (פשתן - שמות כה, ד וברש"י)
מורכב משתי אותיות זהות בלבד.

שם הזוכה בסידור מתיבתא מנחה מעריב בהוצאת "עוז והדר":

פרשת תרומה:

ה' מרדכי שרגא קרישבסקי מביתר.

הפותרים נכונה יכנסו להגרלה אי"ה על סידור מתיבתא מנחה מעריב בהוצאת "עוז והדר". את הפתרונות יש לשלוח אלינו עד ליום שני

למספר פקס: 077-470-26-81

או למייל: magdenot@gmail.com

נא לכתוב שם, כתובת מדויקת וטלפון.

בראש הדף לציין "עבור חידון לנוער".